

Van crash naar recessie?

van Damme, E.E.C.

Published in:
Algemeen Dagblad

Document version:
Peer reviewed version

Publication date:
2001

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van Damme, E. E. C. (2001). Van crash naar recessie? *Algemeen Dagblad*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

VAN CRASH NAAR RECESSIE?

Het gaat niet goed op de beurs. De Nasdaq, het paradepaard van de “nieuwe economie” heeft in een jaar tijd 60% van zijn waarde verloren. Bij het Europese broertje, de Neuer Markt in Frankfurt is zelfs 80% van de waarde verdampd. Ook de fondsen van de “oude economie” zijn niet immuun gebleken. Zowel in Amerika, Europa als Japan staan de indices, waaronder onze eigen AEX, meer dan 20% onder het hoogste punt van vorig jaar. Alleen al in Amerika werd vorig jaar op de beurs evenveel geld verloren als dat land in een half jaar verdient. Iets om u zorgen over te maken?

Als je op straat rond kijkt zou je zeggen van niet. Het weer is goed, de lente in aantocht en de mensen kijken vrolijk. De winkelstraat is druk en bij kassa's staan nog steeds rijen. De meeste Nederlanders hebben werk en diegenen die geen baan hebben genieten van hun vrije tijd. Het vertrouwen in de toekomst is nog ongeschonden.

De vraag is wat de relatie is tussen de hectische, elektronische wereld van de beurs en de echte economie van alledag. Hoe groot is het gevaar dat de malaise van de beurs overslaat naar de echte economie en dat we in een recessie terechtkomen?

Het afgelopen decennium is fantastisch geweest. De Amerikaanse economie is kampioen. Zij is 10 jaar achter elkaar substantieel gegroeid, zo'n lange periode van ononderbroken groei was eerder nog nooit voorgekomen. Parallel daaraan bloeide de beurs, met waardestijgingen van 20% op jaarbasis in de tweede helft van de jaren 90. Beide ontwikkelingen hadden dezelfde achterliggende reden: de ICT-revolutie. Informatietechnologie leidde tot productiviteitsstijging bij de bedrijven en tot groei van de economie. Beleggers vertaalden de productiviteitsgroei in hogere winsten, hetgeen de hogere koersen van de aandelen rechtvaardigde.

Zoals zo vaak schoot de beurs door. Twee redenen zijn te noemen. Ten eerste wilden de achterblijvers niet achter blijven. Als je buurman vertelt dat hij een ton winst gemaakt heeft en daar die mooie auto van gekocht heeft, overleg je met je vrouw of je ook niet eens een gokje zult wagen. Kuddegedrag, vergelijkbaar met dat

in het PSV-stadion, deze week, maar dan door netter geklede heren. Lang nadat FED-president Greenspan tegen deze "irrationele uitbundigheid" gewaarschuwd had, stroomde echter nog nieuw geld naar de beurs.

De tweede reden is fundamentele: beleggers hadden de winstgroei ten gevolge van de ICT-revolutie overschat. Het Internet maakt niet alleen bedrijven productiever, het maakt markten ook competitiever, waardoor winsten onder druk komen te staan. Deze laatste factor werd onderschat. Koers-winstverhoudingen schoten de hoogte in, maar de resulterende prijzen waren niet te rechtvaardigen. Ondertussen is een gezonde correctie opgetreden, hoewel de k/w's nog steeds aan de hoge kant zijn.

Is er nu reden om u zorgen te maken over mogelijk negatieve gevolgen van de beurscrash op de reële economie? Zolang u dat niet doet is er ook voor anderen geen reden om dat te doen. Dat geldt ook omgekeerd overigens.

De echte economie draait op uw bestedingen, en die hangen van uw vermogen en inkomen af. Het grootste deel van uw vermogen zit in u zelf, uw vermogen om door arbeid in inkomsten te voorzien. Daarnaast is tastbaar vermogen zoals onroerend goed van belang. Al met al is aandelenvermogen relatief onbelangrijk. In de VS is het nog het belangrijkste, maar zelfs daar geldt dat een daling van het financieel vermogen met \$1 tot slechts ongeveer 1 cent minder aan bestedingen leidt. De directe link tussen beurs en echte economie is dus flinterdun en de echte economie kan wel een schokje hebben.

Het wordt pas problematisch als de beurscrash tot een sterk verminderd vertrouwen in de toekomst leidt. Dit gebeurde in de VS in 1930 en in Japan in 1989. Maar daarvoor hoeven we juist nu niet bang te zijn. De ICT-revolutie leidt er immers toe dat we een zonnige toekomst tegemoet gaan.

Eric van Damme